

FEEST VAN DE HEILIGE FAMILIE

Lucas 2:40-52

Bennekom 2015

In het evangelie van vandaag gaat het over wijzer worden, toenemen in wijsheid. Lucas geeft dat aan door de perikoop te laten beginnen en eindigen met ongeveer dezelfde zin: Het kind groeide op en nam toe in wijsheid.

Hij stelt ons de vraag: wat betekent het in jouw leven 'wijs te zijn'? Waar word jij wijzer van? Dat is in iedere cultuur, in ieder mensenleven, anders. Ook Jezus moest leren, wat in zijn cultuur en traditie wijsheid betekende. Want volgens het evangelie kwam ook hij niet met pasklare antwoorden op de wereld. Hij kon immers toenemen in wijsheid en in welgevallen bij God en de mensen.

Wat was in zijn joodse traditie dan wijsheid? In de Bijbel zegt het Boek de Spreuken het zo: Het begin van de wijsheid is de vreze des Heren. Nou schrikken we misschien van dat woord 'vreze', alsof je bang van God zou moeten zijn om wijs genoemd te worden. Ik zou dat Hebreeuwse woord liever zo vertalen: het begin van de wijsheid is de respectvolle en lieve aandacht voor God in je dagelijks leven.

Deze wijsheid leerde Jezus in het huis van Maria en Jozef. Daar heerste die dagelijkse, wekelijkse en jaarlijkse respectvolle, lieve aandacht voor God en zijn Woord.

Lucas schildert dat met één pennenstreek: zijn ouders waren gewoon om ieder jaar op het feest van Pesach naar Jeruzalem te reizen. Jaarlijks ondernamen zij die tocht van meer dan 150 km, zoals ze ook - weer volgens Lucas - naar gewoonte wekelijks op de Sjabbat de synagoge bezochten. In die sfeer groeide Jezus op: daar ademde hij joodse wijsheid in. Niet een Griekse filosofie, niet een veelweterij, maar een door de Schrift gevoede, praktische wijsheid, die het hele leven met zijn dagelijkse beslommeringen tot in al zijn details doordrenkte.

En dan vertelt Lucas over die ene reis, toen Jezus 12 jaar oud was - zoon der Wet. Onbegrijpelijk, hoe er toen toch iets van een breuk kwam. Hoe de harmonie van dat gezin verstoord werd. Zijn ouders zijn hem kwijtgeraakt. Welke vader of moeder herkent dat niet, die angst je kind kwijt te zijn? Dat hoeft niet eens letterlijk zo te zijn, maar voor je gevoel? Wat een beproeving!

Kinderen gaan inderdaad op een gegeven moment hun eigen weg. Soms zonder iets te zeggen, nog voor je erop bedacht bent. En door schade en schande - want wat zullen de burens, de vrienden en familie wel niet zeggen - hebben ook Maria en Jozef moeten leren, dat ook hun kind een eigen kern heeft. Een geheim, waar je zelfs als ouder niet aan kunt komen.

De profeet Kahil Gibran zegt het zo: kinderen komen wel door jou, maar zijn niet van jou. En hoewel ze bij jou zijn, horen ze jou niet toe. Ook Maria en Jozef hebben dit moeten leren, toen ze drie dagen lang hem in doodsangst hebben lopen zoeken.

Je zou ook nog een andere toepassing uit dit evangeliieverhaal kunnen halen. Het overkomt iedereen van tijd tot tijd, dat je jouw God, je Heer, je Jezus, kwijt bent. Dat je hem nergens meer kunt vinden. En waar zoek je dan? Dan kun je lang lopen dwalen. Op allerlei verkeerde plaatsen kijken.

In het verhaal is dat bij vrienden en bekenden. In je eigen leven kan dat zijn bij allerlei bewegingen binnen of buiten de kerk. Maar je vindt hem uiteindelijk alleen maar in jouw tempel. D.w.z. daar, waar Gods wil en mijn eigen diepste kern samenvallen, daar waar ik één durf te zijn met God en met hem durf te leven.

Theresia van Avilla formuleert de wijsheid het heel kernachtig: Lieve mensen, zegt ze, Jezelf moet je zoeken in Mij, je Heer. Maar Mij, jouw Heer, moet je zoeken in jezelf. In de tempel van je hart.

Wist je dan niet, dat ik moest zijn bij mijn Vader? Dat is het eerste woord, dat van Jezus is opgetekend. Dat woord rijmt op zijn laatste woord: Vader in uw handen beveel ik mijn geest. In die twee uitspraken ligt de diepste kern, de parel van alle wijsheid. Eén zijn met God. Je leven delen met hem, luisterend naar hem gekeerd staan, helemaal bereid om zijn weg te gaan.

Zo vinden Maria en Jozef hem terug in de tempel. Niet als het schranderste jongentje van de klas die alle profeten uit zijn hoofd kan opnoemen, of de tien geboden van buiten kent.

Maar hij is daar in een Beth Hamidrasj - een joods leerhuis - samen met leerlingen en volwassenaan, gebogen over de Thora, om de weg te zoeken, die de Heilige - geprezen zij Hij - heeft uitgestippeld voor al zijn geliefde kinderen.

Als de andere deelnemers aan dat gesprek verwonderd zijn over zijn wijsheid en zijn woorden, dan zijn ze verwonderd over zijn respectvolle en lieve aandacht voor God en zijn Woord. Zij beseffen, dat hij ver gevorderd is op de weg van Joodse wijsheid en in het praktisch verstaan van de Schriften.

Op dat moment komen Maria en Jozef binnen, maar zij verstaan zijn excuus nog niet. Zij (en wij!) zullen dat pas gaan verstaan als we ons opnieuw - en nu samen met Jezus - ons gaan buigen over de Thora en ons gaan laven aan dezelfde bron, waar hij van ook hij gedronken heeft. Het is de Thora, dat hemels brood, dat hem levenslang voedde en dat hem binnenleidde in de goddelijke wijsheid.

Dat Brood
van Schrift en Tafel
wil de Lieve Heer
ook vandaag
weer delen met ieder van ons.